

Analiza suradnje financijskih institucija i regulatornih tijela u suzbijanju pranja novca i financiranja terorizma

Ilijanić, Antonija

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Libertas International University / Libertas međunarodno sveučilište**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:223:173596>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-22**

Repository / Repozitorij:

[Digital repository of the Libertas International University](#)

**LIBERTAS MEĐUNARODNO SVEUČILIŠTE
ZAGREB**

ANTONIJA ILIJANIĆ

ZAVRŠNI RAD

**ANALIZA SURADNJE FINANCIJSKIH INSTITUCIJA I
REGULATORNIH TIJELA U SUZBIJANJU PRANJA NOVCA I
FINANCIRANJA TERORIZMA**

Zagreb, listopad 2023.

**LIBERTAS MEĐUNARODNO SVEUČILIŠTE
ZAGREB**

**PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ
POSLOVNA EKONOMIJA**

**ANALIZA SURADNJE FINANCIJSKIH INSTITUCIJA I
REGULATORNIH TIJELA U SUZBIJANJU PRANJA NOVCA I
FINANCIRANJA TERORIZMA**

KANDIDAT: Antonija Ilijanić

KOLEGIJ: Bankarsko poslovanje

MENTOR: Zvonko Agičić, dipl. oec.

Zagreb, rujan 2023.

SAŽETAK

Ovaj završni rad analizira suradnju financijskih institucija i regulatornih tijela u borbi protiv pranja novca. Glavni fokus istraživanja je usredotočen na ulogu banaka u sprječavanju i otkrivanju pranja novca.

Prvo će se proučiti relevantna zakonska regulativa koja propisuje obveze financijskih institucija u sprječavanju pranja novca. Detaljno će se analizirati ključne smjernice i propisi koji reguliraju tu temu, kao što su Direktiva EU-a o sprečavanju pranja novca i Zakon o sprečavanju pranja novca u zemlji istraživanja, odnosno Republici Hrvatskoj.

Zatim će se istražiti primjeri dobre prakse u kojima su financijske institucije, posebice banke, uspješno surađivale s regulatornim tijelima u borbi protiv pranja novca. Ovi primjeri će se analizirati kako bi se istaknuli ključni elementi suradnje, kao što su uspostava učinkovitih internih kontrola, primjena tehnoloških rješenja i uspostava sustava izvještavanja.

S druge strane, istraživanje će također obuhvatiti loše primjere suradnje iz prošlosti, u kojima su financijske institucije bile uključene u slučajeve pranja novca. Ovi slučajevi će se analizirati kako bi se identificirali propusti i nedostaci u suradnji između institucija i regulatornih tijela.

Kroz kritičku analizu zakonske regulative, dobrih i loših primjera suradnje, rad će pružiti dublje razumijevanje ključnih čimbenika koji utječu na učinkovitu suradnju između banaka i regulatornih tijela u borbi protiv pranja novca. Rezultati istraživanja mogu biti korisni za financijske institucije, regulatorna tijela i ostale dionike u području sprječavanja pranja novca, pružajući smjernice za poboljšanje suradnje i implementaciju najbolje prakse.

SADRŽAJ

SAŽETAK	3
SADRŽAJ	4
UVOD	5
1 ZAKONSKI OKVIR ZA SPREČAVANJE PRANJA NOVCA.....	6
2 ODGOVORNOST FINANCIJSKIH INSTITUCIJA I REGULATORNIH TIJELA.....	8
3 AML (Anti-Money Laundering) U BANKAMA	9
3.1 Nadzor banaka u Republici Hrvatskoj	12
3.2 Dubinska analiza	16
4 IZAZOVI U PROVOĐENJU SURADNJE IZMEĐU FINANCIJSKIH INSTITUCIJA I REGULATORNIH TIJELA	19
4.1 Ne bankarsko AML tržište i izazovi	21
4.2 Cyber prijetnje i izazovi	24
5 PRIMJERI DOBRE PRAKSE IZMEĐU FINANCIJSKIH INSTITUCIJA I REGULATORNIH TIJELA.....	25
6 ZAKLJUČAK	30
POPIS IZVORA	32
POPIS SLIKOVNIH PRIKAZA	34

UVOD

Pranje novca predstavlja globalni problem koji ugrožava integritet financijskog sistema, javnu sigurnost i ekonomski razvoj. Financijske institucije su ključni akteri u borbi protiv pranja novca i financiranja terorizma, ali regulatorna tijela imaju važnu ulogu u uspostavljanju zakonskih okvira i nadzoru nad njihovim implementiranjem. Stoga je suradnja između financijskih institucija i regulatornih tijela ključna u borbi protiv ovog kriminalnog fenomena.

Suradnja između financijskih institucija i regulatornih tijela je ključna za efikasnu borbu protiv pranja novca. Financijske institucije moraju imati jasne smjernice i zakonske okvire koje će slijediti u procesu sprečavanja pranja novca, kao i procedure koje će primjenjivati u slučaju sumnjivih transakcija.

Regulatorna tijela su ta koja su ovlaštena da uspostave takve zakonske okvire i procedure, te da nadziru i procjenjuju implementaciju istih od strane financijskih institucija.

Suradnja između financijskih institucija i regulatornih tijela također je vrlo važna i u razmjeni informacija. Financijske institucije su u najboljoj poziciji da prepoznaju i prijave sumnjive transakcije, a regulatorna tijela su ovlaštena da ih procijene i provjere. Kada se uspostavi efikasan sistem razmjene informacija između ovih dviju grupa, moguće je brže i efikasnije otkriti i spriječiti pranje novca.

Iako je suradnja između financijskih institucija i regulatornih tijela važna, postoje i izazovi u njenom ostvarivanju. Financijske institucije su poslovne organizacije koje moraju ostvariti profit, a neke od mjera za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma mogu biti skupe i složene za implementaciju. Stoga neke financijske institucije mogu pronalaziti motivaciju da se ne pridržavaju smjernica i propisa, ili da prijave manje sumnjive transakcije kako bi izbjegle troškove provjere većih.

U ovom radu fokus je nešto više na bankama koje dominiraju financijskim tržištem u odnosu na druge financijske institucije.

1. ZAKONSKI OKVIRI ZA SPREČAVANJE PRANJA NOVCA

Zakonski okvir za sprečavanje pranja novca obuhvaća niz propisa i zakona koji su usmjereni na sprečavanje, otkivanje i procesuiranje pranja novca i financiranja terorizma. Ovi zakoni i propisi utvrđuju obveze za financijske institucije i druge subjekte koji su uključeni u financijske transakcije, kako bi se osiguralo da ne sudjeluju u pranju novca i financiranju terorizma.

Zakoni i propisi koji se primjenjuju na sprečavanje pranja novca uključuju:

1. Zakon o sprečavanju pranja novca i financiranju terorizma - ovaj zakon utvrđuje obveze za financijske institucije i druge subjekte koji su uključeni u financijske transakcije. Prema ovom zakonu, financijske institucije moraju provjeriti identitet svojih klijenata, pratiti njihove transakcije i prijaviti sumnjive transakcije nadležnim tijelima. Ovaj zakon također utvrđuje kazne za institucije i pojedince koji sudjeluju u pranju novca.
2. Direktiva EU-a o sprečavanju pranja novca i financiranju terorizma - ova direktiva uspostavlja zajedničke standarde za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma u cijeloj Europskoj uniji. Direktiva se primjenjuje na sve financijske institucije i druge subjekte koji su uključeni u financijske transakcije, a utvrđuje obvezu za prijavljivanje sumnjivih transakcija nadležnim tijelima.
3. FATF - Financijsko djelovanje protiv pranja novca - ovo je međunarodna organizacija koja radi na razvoju i promicanju globalnih standarda za sprečavanje pranja novca i financiranje terorizma. FATF utvrđuje preporuke za suzbijanje pranja novca, koje se primjenjuju na države i financijske institucije diljem svijeta.
4. Bankarski kodeks ponašanja - bankarski kodeks ponašanja utvrđuje etičke i profesionalne standarde za financijske institucije i druge subjekte koji su uključeni u financijske transakcije. Ovaj kodeks propisuje obvezu transparentnosti, integriteta i poštenja u poslovanju financijskih institucija.
5. Povezani propisi i zakoni - osim ovih propisa i zakona, postoje i drugi propisi i zakoni koji se primjenjuju na borbu protiv pranja novca, poput Zakona o trgovini oružjem i Zakona o nadzoru nad financijskim tržištima.

Pravilnici koje je donio ministar financija u svrhu provođenja zakona o sprečavanju pranja novca i financiranju terorizma sadrže:

1. Pravilnik o postupku procjene rizika od pranja novca i financiranja terorizma te načinu provođenja mjera pojednostavljene i pojačane dubinske analize (NN 106/19)¹⁰
2. Pravilnik o obavještanju Ureda za sprječavanje pranja novca o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama (NN 1/19)
3. Pravilnik o obavještanju Ureda za sprječavanje pranja novca o gotovinskoj transakciji u vrijednosti od 200.000,00 kuna i većoj (NN 1/19)
4. Pravilnik o načinu dostavljanja dodatnih podataka koje su obveznici dužni dostaviti na zahtjev Ureda za sprječavanje pranja novca (NN 1/19)
5. Pravilnik o načinu i opsegu dostavljanja podataka o prijenosu gotovine preko državne granice Uredu za sprječavanje pranja novca od strane Carinske uprave (NN 1/19)
6. Pravilnik o minimalnim tehničkim uvjetima koje moraju ispunjavati sredstva video elektroničke identifikacije (NN 1/19)
7. Pravilnik o Registru stvarnih vlasnika (NN 53/19).

Primjena zakonskog okvira za sprečavanje pranja novca može biti izazovna i za financijske institucije i za regulatorna tijela. Za financijske institucije, to može predstavljati izazove u smislu troškova i resursa potrebnih za usklađivanje s obvezama koje se propisuju zakonom. Za regulatorna tijela, izazov može biti u tome kako osigurati učinkovito provođenje zakona, te kako otkriti i sankcionirati pojedince i institucije koje ne poštuju propise.

U mnogim zemljama, regulatorna tijela su ovlaštena provjeravati i ocjenjivati usklađenost financijskih institucija s obvezama iz zakonskog okvira. To može uključivati provjere prakse provjere identiteta klijenata, nadzor nad poslovnim transakcijama i druge mjere usklađivanja. Međutim, unatoč takvim mjerama, neke financijske institucije mogu pokušati izbjeći obvezu prijavljivanja sumnjivih transakcija ili provesti druge nezakonite aktivnosti. Stoga je važno da regulatorna tijela i financijske institucije surađuju i razmjenjuju informacije kako bi se uspješno borili protiv pranja novca.

Na primjer, regulatorna tijela mogu pružiti smjernice i savjete financijskim institucijama o tome kako identificirati i prijaviti sumnjive transakcije. Također mogu provoditi obuku za djelatnike financijskih institucija kako bi se osiguralo učinkovito provođenje propisa. Uz to, financijske institucije same moraju poduzeti mjere za sprečavanje pranja novca, uključujući provjeru identiteta svojih klijenata i praćenje transakcija. One moraju biti svjesne svojih obveza po zakonu i osigurati da djeluju u skladu sa njima kako bi se osigurala uspješna borba protiv pranja novca. Ukupno gledano, važnost suradnje između financijskih institucija i regulatornih tijela u borbi protiv pranja novca ne može se preneglasiti. Samo kroz zajednički napor i

međusobnu suradnju moguće je osigurati da se pranje novca uspješno otkrije, spriječi i procesuirati.

2. ODGOVORNOSTI FINANCIJSKIH INSTITUCIJA I REGULATORNIH TIJELA

Odgovornosti financijskih institucija i regulatornih tijela u sprečavanju pranja novca su iznimno važne kako bi se osigurala integritet financijskog sustava i suzbio kriminal u vidu pranja novca i financiranja terorizma.

Financijske institucije, uključujući banke, osiguravajuća društva, brokerske kuće i druge, imaju ključnu ulogu u suzbijanju pranja novca. Jedna od njihovih osnovnih odgovornosti je identifikacija klijenata i provjera njihove stvarne identifikacije. Financijske institucije moraju provoditi adekvatnu provjeru identiteta svakog klijenta kako bi utvrdile njihovu istinsku identifikaciju i osigurale da se transakcije izvode u skladu s propisima. To uključuje provjeru osobnih podataka, poslovnih informacija i izvora sredstava klijenta.

Praćenje transakcija je još jedna odgovornost financijskih institucija. One moraju sustavno pratiti transakcije svojih klijenata kako bi identificirale sumnjive aktivnosti koje mogu ukazivati na pranje novca. To može uključivati praćenje netipičnih transakcija, velikih iznosa novca ili transakcija koje nemaju očigledan gospodarski ili pravni razlog. Financijske institucije trebaju uspostaviti tehnološki napredne sustave za praćenje i analizu transakcija radi otkrivanja nepravilnosti.

Kada financijska institucija primijeti sumnjive aktivnosti, ona ima odgovornost izvijestiti nadležna regulatorna tijela o takvim aktivnostima. Ova obveza izvješćivanja pomaže u stvaranju bolje suradnje između financijskih institucija i regulatornih tijela te omogućuje brže reakcije na potencijalne prijetnje. Regulatorna tijela su ovlaštena za primanje i analizu tih izvješća te za pokretanje istraga i provedbu sankcija u skladu s propisima.

Financijske institucije također moraju uspostaviti i održavati interni kontrolni sustav koji osigurava usklađenost s propisima i standardima za sprečavanje pranja novca. To uključuje uspostavljanje politika, postupaka i mehanizama za identifikaciju, praćenje, izvješćivanje i suzbijanje sumnjivih aktivnosti. Financijske institucije moraju redovito provjeravati i ocjenjivati učinkovitost svojih internih kontrola kako bi osigurale njihovu primjenu.

Važno je istaknuti i obuku zaposlenika kao odgovornost financijskih institucija. Svi zaposlenici trebaju biti educirani o identifikaciji i sprječavanju pranja novca kako bi bili svjesni potencijalnih znakova sumnjivih aktivnosti. Financijske institucije trebaju redovito pružati obuku svojim zaposlenicima kako bi se osiguralo da imaju potrebna znanja i vještine za izvršavanje svojih zadataka.

S druge strane, regulatorna tijela imaju ključnu ulogu u postavljanju propisa i smjernica za sprečavanje pranja novca. Ona donose zakone i regulative kojima financijske institucije moraju slijediti. Regulatorna tijela također pružaju smjernice i preporuke financijskim institucijama kako bi im pomogla u poboljšanju njihovih postupaka za sprječavanje pranja novca.

Nadzor i inspekcija su također važni zadaci regulatornih tijela. Ona provode nadzor nad financijskim institucijama kako bi osigurala da se pravila i propisi protiv pranja novca primjenjuju ispravno. Inspekcije se provode periodično kako bi se provjerilo usklađivanje financijskih institucija s propisima i identificirali potencijalni nedostaci ili rizici.

Regulatorna tijela također provode analizu i istraživanje kako bi identificirala nove trendove i rizike u vezi s pranjem novca. Ova analiza omogućuje regulatorima da ažuriraju i prilagode svoje smjernice i propise kako bi odgovorili na nove prijetnje. Također, regulatorna tijela mogu pružiti financijskim institucijama relevantne informacije i podatke kako bi im pomogla u boljoj identifikaciji sumnjivih aktivnosti.

Suradnja između financijskih institucija i regulatornih tijela ključna je za postizanje uspješne borbe protiv pranja novca. Razmjena informacija je važan element suradnje. Financijske institucije i regulatorna tijela trebaju uspostaviti mehanizme za razmjenu informacija o sumnjivim aktivnostima i novim rizicima. To uključuje slanje izvješća o sumnjivim aktivnostima i razmjenu strukturiranih podataka koji omogućuju bolju analizu i praćenje.

3. AML (Anti-Money Laundering) U BANKAMA

AML (Anti-Money Laundering) funkcija u banci odnosi se na skup postupaka, politika i procesa koji se primjenjuju kako bi se spriječilo ili otkrilo pranje novca i financiranje terorizma. Osnovni cilj AML funkcije je identificirati, procijeniti i upravljati rizicima vezanim uz pranje novca i financiranje terorizma, a sve kako bi se spriječila upotreba banke u ovu malicioznu svrhu.

AML uključuje procese kako što su:

Identifikacija klijenta – banke su u obvezi provoditi postupak KYC (Know your Customer) kako bi utvrdile identitet i prirodu poslovanja svojih klijenata. Postupak uključuje provjeru identiteta važećom identifikacijskom ispravom, utvrđivanje adrese, provjeru poslovnog odnosa i druge relevantne informacije.

Praćenje transakcija – banke prate transakcije svojih klijenata kako bi identificirale neobične ili sumnjive transakcije. To uključuje praćenje velikih transakcija, transakcija primatelja/pošiljatelja iz država sa visokim rizikom od pranja novca i/ili financiranja terorizma, te transakcija koje se izvode preko netipičnih kanala.

Procjena rizika – banke procjenjuju rizike povezane sa klijentima i njihovim poslovanjem, kao i rizike povezane sa određenim zemljama ili čak industrijama. Na temelju takve procijene banke utvrđuju potrebne mjere za minimiziranje rizika.

Međutim, kao općenitu referencu, možemo se osvrnuti na godišnji izvještaj Europske komisije o Aml-u, koji obuhvaća procjene svih država članica EU i drugih zemalja.

U izvještaju zemlje su svrstane u tri kategorije – visoko rizične, srednje rizične i nisko rizične.

Visoko rizične zemlje:

- Albanija
- Bosna i Hercegovina
- Egipat
- Maroko
- Sjeverna Makedonija
- Srbija
- Tunis
- Turska

Srednje rizične zemlje:

- Austrija
- Belgija
- Bugarska
- Cipar
- Češka Republika
- Danska
- Estonija

- Finska
- Francuska
- Grčka
- Hrvatska
- Irska
- Italija
- Latvija
- Litva
- Luksemburg
- Mađarska
- Malta
- Nizozemska
- Njemačka
- Poljska
- Portugal
- Rumunjska
- Slovačka
- Slovenija
- Španjolska
- Švedska

Nisko rizične zemlje:

- Island
- Lihtenštajn
- Norveška
- Švicarska

Dok situaciju na bazi svijeta možemo vidjeti na slikovnom prikazu:

Slika 1. Index rizika

Izvor: [Basel Anti-Money Laundering Index by Country - Vivid Maps](#). (18.05.2023.)

Obuka zaposlenika – banke osiguravaju adekvatnu edukaciju za svoje zaposlenike kako bi mogli uspješno identificirati sumnjive aktivnosti svojih klijenta i primijeniti AML politike i postupanja.

Izvjешavanje i suradnja – banke su u obvezi izvještavati o sumnjivim aktivnostima nadležna tijela, kao što su regulatori i državne agencije. Također banke međusobno surađuju razmjenom informacija o rizicima i novim prijetnjama.

3.1 NADZOR BANAKA U REPUBLICI HRVATSKOJ

U Hrvatskoj postoji nekoliko nadležnih tijela, regulatora i državnih agencija koje su uključene u borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma. Hrvatska narodna banka (HNB) je centralna banka u Hrvatskoj koja je odgovorna za financijsku stabilnost i nadzor financijskih institucija, uključujući i banke. Agencija za nadzor financijskih usluga (ANF) je neovisna agencija koja nadzire financijske usluge i tržište kapitala u Hrvatskoj.

Ured za sprečavanje pranja novca (USPN) djeluje kao samostalno i neovisno tijelo u sklopu Ministarstva financija, a njegova uloga je nadziranje i provođenje zakonskih propisa o sprečavanju pranja novca i financiranja terorizma u Republici Hrvatskoj. Ured za sprečavanje

pranja novca je također odgovoran za uspostavljanje i održavanje registra stvarnih vlasnika pravnih osoba u svrhu sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma.

Ministarstvo financija Republike Hrvatske ima ključnu ulogu u razvijanju i implementaciji zakona i propisa vezanih uz financijske usluge, uključujući AML/CTF regulative. Državno odvjetništvo RH provodi istrage i kaznene postupke u slučajevima pranja novca i financiranja terorizma. FINA je državna agencija koja pruža usluge za financijski sektor, uključujući prikupljanje i obradu podataka o transakcijama u svrhu sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma.

Ova tijela i agencije surađuju i zajedno djeluju kako bi osigurali usklađenost financijskih institucija sa propisima o sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma u Hrvatskoj.

Zakon o sprečavanju pranja novca i financiranja terorizma donesen u Hrvatskoj 2018. godine uveo je neke nove mjere i poboljšao postojeće propise kako bi se jačala borba protiv pranja novca i financiranja terorizma.

Neke od tih mjera uključuju:

Uvođenje pojma stvarnih vlasnika: Bankama i drugim financijskim institucijama sada je naloženo da utvrde stvarne vlasnike pravnih subjekata sa kojima posluju i da ih redovito ažuriraju u registru stvarnih vlasnika.

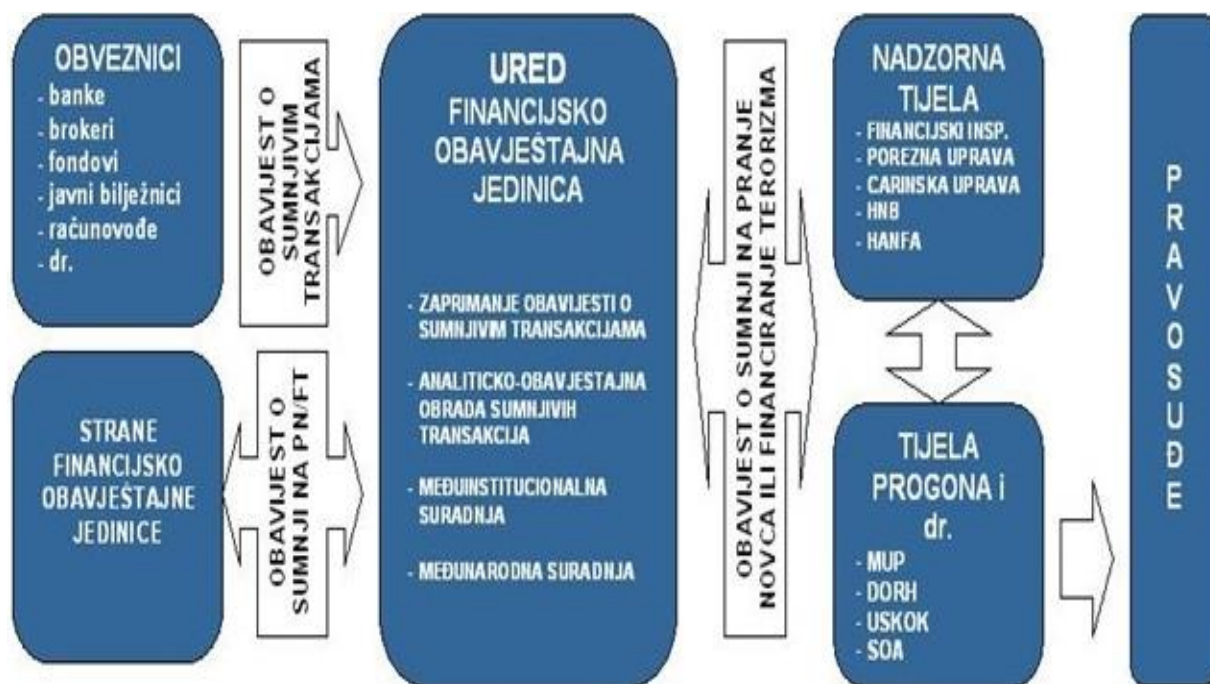
Povećana odgovornost financijskih institucija: Financijske institucije moraju provoditi sveobuhvatnu procjenu rizika u odnosu na klijente, proizvode i usluge koje nude, kao i zemlje u kojima posluju. Također moraju uspostaviti jasne politike i procedure za sprečavanje pranja novca i financiranje terorizma.

Jačanje nadzora: Uz postojeće nadležne agencije i regulatorna tijela koja su odgovorna za nadzor financijskih institucija, novi zakon uveo je Ured za sprečavanje pranja novca (USPN) kao posebno tijelo koje nadzire provedbu zakona o sprečavanju pranja novca i financiranja terorizma u Hrvatskoj.

Povećanje kazni: Novi zakon donio je povećanje kazni za institucije i osobe koje se ne pridržavaju propisa o sprečavanju pranja novca i financiranja terorizma.

Uvođenje smjernica Europske unije: Zakon je donesen kako bi se Hrvatska uskladila sa smjericama EU u području sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma čime se osigurava usklađenost sa europskim standardima.

Slika 2. Prikaz sudionika

Izvor: mfin.gov.hr/istaknute-teme/ured-za-sprjecavanje-pranja-novca/143 (20.05.2023.)

KYC (Know Your Customer) je skraćenica koja označava proces kojeg banke i financijske institucije provode kako bi identificirale, verificirale i razumjele svoje klijente. Ovaj proces je ključan u financijskom sektoru jer pomaže u sprečavanju financijskog kriminala, uključujući pranje novca, terorizam, utaju poreza i prijevare.

Evo detaljnijeg objašnjenja KYC procedure:

1. **Identifikacija klijenta:** KYC počinje prikupljanjem osnovnih informacija o klijentu, kao što su ime, datum rođenja, adresa, broj socijalnog osiguranja i druge osobne informacije. Banka također traži informacije o financijskim ciljevima i aktivnostima klijenta.
2. **Verifikacija identiteta:** Nakon što su informacije prikupljene, banka provjerava identitet klijenta putem službenih dokumenata. To uključuje osobnu iskaznicu, putovnicu, vozačku dozvolu ili druge dokumente koji potvrđuju identitet. Banka također može koristiti elektroničku verifikaciju identiteta, uključujući usporedbu s bazama podataka i fotografijama.

3. **Provjera adrese:** Banka provjerava adresu boravišta klijenta kako bi osigurala da je valjana. To se može postići provjerom računa za komunalije, bankovnih izvoda ili drugih dokumenata koji potvrđuju adresu.
4. **Analiza rizika:** Banka analizira rizik povezan s klijentom. Ovo uključuje procjenu financijskih aktivnosti i izvora sredstava. Cilj je identificirati neobične ili sumnjive transakcije koje bi mogle ukazivati na pranje novca ili druge ilegalne aktivnosti.
5. **Praćenje transakcija:** KYC nije jednokratni postupak. Banka kontinuirano nadzire transakcije klijenta kako bi otkrila eventualne promjene u ponašanju koje bi mogle ukazivati na nepoštenu aktivnost. Ako se primijeti nešto sumnjivo, banka može provesti dodatne istrage ili izvijestiti regulatorne tijela.
6. **Periodična obnova podataka:** Informacije o klijentu se redovito ažuriraju kako bi se osiguralo da su uvijek točne i relevantne. Banka može tražiti od klijenta da pruži nove informacije ili dokaze o svojoj identifikaciji.
7. **Zakonodavni okvir:** KYC procedure su često propisane zakonima i regulativama kako bi se osiguralo da banke i financijske institucije poštuju zakonske zahtjeve u sprečavanju financijskog kriminala i terorizma.
8. **Posljedice nepoštivanja KYC:** Banke su obvezne ozbiljno pridržavati se KYC procedura. Nepoštivanje tih zahtjeva može dovesti do ozbiljnih posljedica, uključujući financijske kazne i gubitak bankarske licence.

KYC procedure su ključne za održavanje integriteta financijskog sustava i sprečavanje ilegalnih aktivnosti. Iako mogu biti zahtjevne za klijente, igraju ključnu ulogu u osiguranju sigurnosti i transparentnosti financijskih tržišta. Na primjer, zamislite situaciju u kojoj osoba pokušava otvoriti bankovni račun koristeći lažne osobne podatke. KYC postupak će prvo zahtijevati prikupljanje informacija kao što su ime, datum rođenja i adresa. Banka će zatim provjeriti i verificirati te podatke putem službenih dokumenata, kao što su osobna iskaznica ili putovnica. Ovaj proces osigurava da je osoba tko tvrdi da jest te pomaže u sprečavanju krađe identiteta.

KYC također uključuje provjeru adrese boravišta kako bi se osiguralo da su informacije valjane i ažurirane. U hipotetskom scenariju, ako osoba koristi lažnu adresu, KYC će detektirati neslaganja i upozoriti banku na potencijalni problem.

Praćenje transakcija je kontinuirani proces. Na primjer, ako netko obavlja velike transakcije koje nisu u skladu s njihovim uobičajenim financijskim ponašanjem, KYC će to primijetiti. Ovo je ključno za otkrivanje sumnjivih aktivnosti poput pokušaja pranja novca.

U svemu tome, zakonodavni okvir igra vrlo važnu ulogu. Regulacije poput Zakona protiv pranja novca i financiranja terorizma osiguravaju da banke i financijske institucije poštuju KYC zahtjeve kako bi se očuvala financijska stabilnost i sigurnost. U slučaju nepoštivanja, banka može biti suočena s ozbiljnim financijskim kaznama i gubitkom licence.

U konačnici, KYC nije samo formalnost; to je vitalni alat u održavanju sigurnosti i transparentnosti financijskog sektora. Ova procedura pomaže identificirati i sprečiti nezakonite aktivnosti koje bi mogle ozbiljno ugroziti financijski sustav te je prvi korak prevencije.

3.2 DUBINSKA ANALIZA

Dubinska analiza (engl. Enhanced Due Diligence - EDD) u svrhu sprječavanja pranja novca (Anti-Money Laundering - AML) igra ključnu ulogu u bankama kako bi se identificirali visoki rizici od pranja novca i financiranja terorizma. Ovaj proces se provodi za klijente fizičke i pravne osobe kako bi se osiguralo da banka ima sve potrebne informacije za procjenu rizika i poduzimanje odgovarajućih mjera za sprječavanje zloupotreba. U nastavku ćemo detaljnije razmotriti što je dubinska analiza u kontekstu AML-a, kako se provodi, zašto je važna i dati primjere za klijente fizičke i pravne osobe.

1. Dubinska analiza u svrhu AML-a za klijente fizičke osobe:

Dubinska analiza za klijente fizičke osobe u AML-u obuhvaća dodatnu razinu dubinske provjere kako bi se identificirali potencijalni rizici.

Ova analiza uključuje sljedeće korake:

- **Prikupljanje dodatnih informacija:** Banka prikuplja dodatne informacije o klijentu, kao što su izvor sredstava, podaci o zaposlenju, povijest transakcija i druge relevantne informacije.
- **Analiza transakcija:** Banka analizira transakcije klijenta kako bi identificirala nepravilnosti, neobične obrasce ponašanja ili transakcije koje se ne podudaraju s deklariranim ciljevima i poslovanjem.
- **Provjeravanje pozadine:** Banka može provesti dubinsku provjeru klijentove pozadine, uključujući provjeru protiv relevantnih crnih lista ili sankcija.

- **Procjena rizika:** Na temelju prikupljenih podataka, banka procjenjuje rizik od pranja novca ili financiranja terorizma i određuje je li potrebno poduzeti dodatne mjere za sprečavanje ovih aktivnosti.

Primjer: Klijent fizičke osobe, gospođa Ana, otvorila je račun u banci i izjavila da je zaposlena u malom obrtu. Međutim, dubinska analiza otkriva da su transakcije na njenom računu neobično velike i česte te da nema dovoljno prihoda iz deklariranog izvora. Nakon dodatne analize, banka otkriva da su transakcije povezane s ilegalnom trgovinom. Ovo bi mogao biti pokazatelj visokog rizika za pranje novca, što bi rezultiralo prijavom sumnjivih aktivnosti.

2. Dubinska analiza u svrhu AML-a za klijente pravne osobe:

Dubinska analiza za klijente pravne osobe također igra ključnu ulogu u AML procesu, ali se fokusira na analizu poslovanja i strukture poduzeća.

Evo koraka u analizi za klijente pravne osobe:

- **Prikupljanje podataka o poduzeću:** Banka prikuplja detaljne informacije o poduzeću, uključujući osnivače, upravu, poslovne aktivnosti, izvore prihoda i druge relevantne informacije.
- **Analiza financijskih izvještaja:** Banka analizira financijske izvještaje poduzeća kako bi razumjela profitabilnost, likvidnost i financijsku stabilnost.
- **Provjeravanje pozadine:** Banka može provesti dubinsku provjeru osnivača i ključnih osoba u poduzeću kako bi se osiguralo da nisu povezani s kriminalnim aktivnostima.
- **Procjena rizika:** Na temelju prikupljenih podataka, banka procjenjuje rizik od pranja novca ili financiranja terorizma povezan s poslovanjem poduzeća i donosi odluku o razini rizika.

Primjer: Poduzeće ABC je klijent banke koji se bavi uvozom i izvozom elektroničkih proizvoda. Međutim, dubinska analiza otkriva da su njihove transakcije neobično velike i da postoji veza s državama pod visokim sankcijama. Dodatnom analizom banka otkriva da je poduzeće ABC dio mreže za pranje novca. To bi dovelo do prijave sumnjivih aktivnosti nadležnim vlastima i poduzimanja mjera za sprečavanje daljnjih transakcija s ovim poduzećem.

Zašto je dubinska analiza važna za AML:

Dubinska analiza u AML procesu ključna je jer pomaže bankama identificirati visoke rizike i sprječava potencijalne zloupotrebe financijskog sustava. Sve više regulacija zahtijeva rigoroznu analizu kako bi se osiguralo usklađivanje s AML zakonodavstvom i sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma. Bankama pomaže da očuvaju svoj ugled, izbjegnu sankcije i pridonese globalnim naporima za borbu protiv kriminalnih aktivnosti. Dubinska analiza u svrhu sprječavanja pranja novca (AML) za klijente u bankama predstavlja ključni segment procesa usklađivanja s regulativama i osiguravanja integriteta financijskog sustava. Ovaj složen proces ima za cilj identificirati visoke rizike od pranja novca i financiranja terorizma te poduzeti odgovarajuće korake kako bi se takve zloupotrebe spriječile. Dubinska analiza se primjenjuje kako na klijente fizičke osobe, tako i na klijente pravne osobe, s ciljem osiguranja transparentnosti i sigurnosti u financijskim transakcijama.

Kada je riječ o klijentima fizičke osobe, dubinska analiza u AML-u obuhvaća detaljno prikupljanje informacija o klijentu, analizu financijskih transakcija, provjeru pozadine i procjenu rizika. Na primjeru gospođe Ane, vidimo kako dubinska analiza može otkriti neobične obrasce transakcija povezane s ilegalnim aktivnostima. Ovaj pristup omogućuje bankama da identificiraju visoke rizike i poduzmu potrebne mjere za sprečavanje zloupotreba.

Kada su u pitanju klijenti pravne osobe, dubinska analiza se fokusira na analizu poslovanja, financijskih izvještaja i provjeru pozadine osnivača. Na primjeru poduzeća ABC, vidimo kako dubinska analiza može otkriti da se poduzeće koristi za pranje novca putem transakcija s državama pod sankcijama. Ovaj pristup omogućuje bankama da identificiraju rizike povezane s poslovanjem poduzeća i poduzmu odgovarajuće korake kako bi spriječile daljnje zloupotrebe. Važno je napomenuti da dubinska analiza za AML nije samo zakonska obaveza, već i ključna komponenta očuvanja ugleda banke, izbjegavanja sankcija te doprinosa globalnim naporima za suzbijanje financijskog kriminala. Ovaj proces zahtijeva pažljivu analizu podataka, suradnju s regulatornim tijelima i kontinuirano praćenje kako bi se osigurala učinkovita prevencija pranja novca i financiranja terorizma.

U konačnici, dubinska analiza u AML procesu predstavlja ključnu vezu između financijskih institucija i borbe protiv kriminalnih aktivnosti u financijskom sektoru. Njezina implementacija donosi koristi u smislu zaštite financijskog sustava i osiguravanja transparentnosti i sigurnosti za sve dionike.

4. IZAZOVI U PROVOĐENJU SURADNJE IZMEĐU FINANCIJSKIH INSTITUCIJA I REGULATORNIH TIJELA

Suradnja između financijskih institucija i regulatornih tijela ključna je za održavanje stabilnosti financijskog sustava, osiguravanje povjerenja javnosti i sprječavanje financijskih kriza. Međutim, postoji nekoliko izazova koji mogu otežati ovu suradnju, tri ključna izazova bila bi nedostatak kapaciteta, neusklađenost propisa i politički pritisci.

1. Nedostatak kapaciteta: Jedan od glavnih izazova u suradnji između financijskih institucija i regulatornih tijela je nedostatak kapaciteta. Financijske institucije često raspolažu s velikom količinom složenih financijskih informacija i transakcija koje zahtijevaju dubinsku analizu i razumijevanje. S druge strane, regulatorna tijela suočavaju se s ograničenim resursima, uključujući stručnjake koji mogu pravilno procijeniti rizike i provesti adekvatne nadzorne aktivnosti. Nedostatak kapaciteta može rezultirati nedovoljnom učinkovitošću regulatornih tijela u provođenju svojih nadzornih funkcija i stvaranju neravnoteže između regulatora i financijskih institucija.
2. Neusklađenost propisa: Još jedan važan izazov u suradnji između financijskih institucija i regulatornih tijela je neusklađenost propisa. Financijske institucije moraju poštivati širok spektar zakona i propisa koji imaju za cilj osigurati transparentnost, zaštitu potrošača i stabilnost financijskog sustava. Međutim, regulatorna tijela često suočavaju se s teškoćama u održavanju korak s brzim promjenama u financijskom sektoru i prilagodbom propisa novim inovacijama i tehnologijama. To može dovesti do nesklada između očekivanja regulatornih tijela i sposobnosti financijskih institucija da ih ispune, što može otežati njihovu suradnju.
3. Politički pritisci: Suradnja između financijskih institucija i regulatornih tijela također može biti otežana političkim pritiscima. Financijski sektor često ima snažan utjecaj na gospodarstvo i političke procese, što može dovesti do pokušaja političkog utjecaja na regulatorna tijela. Politički pritisci mogu uključivati zahtjeve za smanjenje regulatornih zahtjeva ili ublažavanje nadzornih aktivnosti kako bi se financijskim institucijama omogućilo veće slobode u poslovanju. Ovi pritisci mogu narušiti neovisnost

regulatornih tijela i dovesti do smanjenja njihove sposobnosti da učinkovito provode nadzor i sprječavaju rizike.

Suradnja između financijskih institucija i regulatornih tijela ključna je za održavanje stabilnosti financijskog sustava. Međutim, nedostatak kapaciteta, neusklađenost propisa i politički pritisci predstavljaju značajne izazove u ovoj suradnji. Kako bi se prevladali ovi izazovi, potrebno je ulaganje u jačanje kapaciteta regulatornih tijela, usklađivanje propisa s brzim promjenama u financijskom sektoru te osiguranje neovisnosti regulatornih tijela od političkih pritisaka. Samo kroz održavanje snažne i produktivne suradnje može se osigurati stabilnost financijskog sustava i zaštita interesa svih dionika.

Primjeri kada je sustav pokleknuo pred ovim izazovima:

Danske Bank: Danska banka Danske Bank suočila se s najvećim skandalom pranja novca u povijesti Europe. Otkriveno je da je njena estonska podružnica prala novac za ruske oligarhe i kriminalne organizacije, uz ozbiljne propuste u nadzoru. Kao rezultat toga, Danska banka je kažnjena rekordnom kaznom od 1,9 milijardi eura.

Deutsche Bank: Deutsche Bank također je bila u središtu pozornosti zbog skandala s pranjem novca. Otkriveni su brojni propusti u nadzoru, uključujući nedostatak kontrole nad transakcijama povezanim s ruskim oligarsima. Banka je pristala platiti kaznu od 629 milijuna dolara zbog nepravilnosti u vezama sa ruskim klijentima.

HSBC: HSBC je bila pod istragom nakon što je otkriveno da su njene filijale prale novac za kolumbijske narkobosove i druge kriminalne organizacije. HSBC je pristala platiti kaznu od 1,92 milijarde dolara kao dio nagodbe s američkim vlastima.

Nordea Bank: Nordea Bank bila je pod istragom zbog sumnji u pranje novca u svojim filijalama u Estoniji, Latviji i Litvi. Banka se suočila s kaznama u visini od 400 milijuna eura nakon što je otkriveno da su joj filijale propustile prepoznati i prijaviti sumnjive transakcije povezane s pranjem novca.

BBVA: Španjolska banka BBVA također se našla pod istragom zbog sumnje u pranje novca i korupciju. U srpnju 2021. godine, BBVA je pristala platiti kaznu od 4,3 milijuna eura zbog nepravilnosti u poslovanju u Španjolskoj.

Ovi primjeri pokazuju kako su problemi sa pranjem novca prisutni u mnogim bankama i zemljama diljem svijeta ali i da su regulatorna tijela sve aktivnija u sankcioniranju takvih nepravilnosti.

4.1 NEBANKARSKO AML TRŽIŠTE I IZAZOVI

Kompletno AML sektor prema podacim iz 2022. godine vrijedi 2,7 biliona USD-a, i prema projekcijama do 2032. Dodine rasti će za 17,80%

Slika 3. Prognoze tržišta

Izvor: [Anti-Money Laundering Market Size, Forecast Report 2023-2032 \(gminsights.com\)](https://www.gminsights.com/press-releases/anti-money-laundering-market-size-forecast-report-2023-2032)
(05.06.2023.)

Opasnost od pranja novca postoji u raznim sektorima gospodarstva. Financijski sektor, tržište nekretnina, trgovački sektor, sektor nevladinih organizacija (NVO), sektor kockanja i igara na

sreću te sektor luksuzne robe su neki od sektora koji su posebno ranjivi na ovu vrstu kriminalne aktivnosti.

Tržišta nekretnina su također izložene riziku od pranja novca, gdje kriminalci koriste transakcije s nekretninama kako bi oprali novac. Trgovački sektor, uključujući trgovine, trgovinske lance i online platforme, također može biti iskorišten za pranje novca kroz lažne transakcije ili pretvaranje gotovine u kupovinu proizvoda.

Sektor nevladinih organizacija (NVO) predstavlja potencijalnu prijetnju jer kriminalci mogu iskoristiti donacije NVO-ima kako bi prikrili ilegalno stečeni novac. Sektor kockanja, uključujući kockarnice, kasina, online kockanje i sportsko klađenje, također može biti privlačna destinacija za pranje novca zbog velikih iznosa gotovine i brzih transakcija.

Kupovina skupocjenih dobara poput automobila, umjetničkih djela, nakita, jahti i drugih luksuznih proizvoda također može biti korištena za pranje novca. Ova roba ima visoku vrijednost i može se lako prenijeti ili preprodati, olakšavajući prikrivanje nezakonito stečenih sredstava.

A važno je spomenuti i relativno novo tržište trgovanja kripto valutama.

Kripto valute su postale važan aspekt pranja novca u suvremenom svijetu. Budući da su kripto valute digitalne i decentralizirane valute koje omogućuju brze i anonimne transakcije putem blockchain tehnologije, kriminalci su prepoznali njihov potencijal za prikrivanje tragova pranja novca.

Kripto valute pružaju anonimnost i privatnost korisnicima, što znači da se transakcije mogu obavljati bez otkrivanja identiteta sudionika. To omogućuje kriminalcima da prenesu i pretvore nezakonito stečen novac u kripto valute kako bi izbjegli otkrivanje i praćenje od strane vlasti. Postoje razni načini na koje se kripto valute mogu koristiti za pranje novca. Jedan od njih je miješanje ili kombiniranje kripto valuta kako bi se zamijenili tragovi transakcija i otežalo praćenje. Također, postoji praksa korištenja anonimnih kripto valuta poput Monera ili Zcash-a koji pružaju još veću razinu privatnosti.

Još jedan način pranja novca putem kripto valuta je korištenje razmjena kripto valuta koje omogućuju pretvaranje kripto valuta u tradicionalne valute ili druge kripto valute. Kriminalci mogu koristiti neregistrirane ili neovlaštene razmjene kako bi prenijeli i konvertirali sredstva bez provođenja detaljnih provjera identiteta ili izvora sredstava.

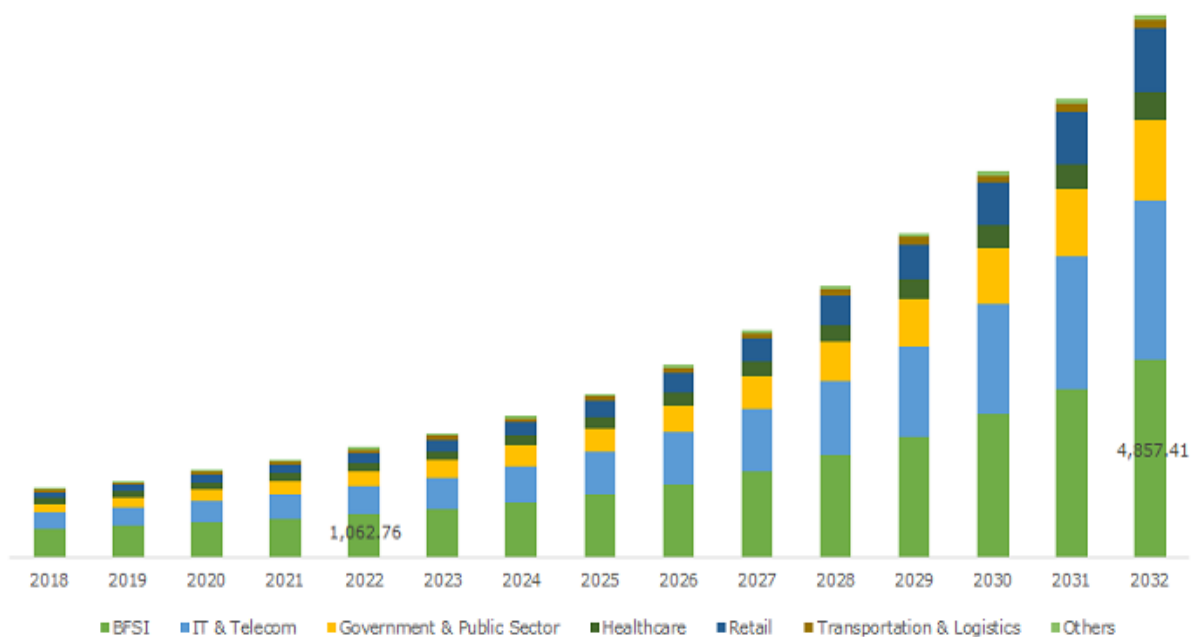
Važno je napomenuti da mnoge zemlje i regulatorna tijela poduzimaju korake kako bi regulirale kripto valute i suzbile pranje novca. Uvođenje propisa i identifikacijskih standarda za razmjene kripto valuta, kao i suradnja s financijskim institucijama radi praćenja transakcija, pomažu u smanjenju rizika od pranja novca putem kripto valuta.

U svakom slučaju, kripto valute i pranje novca ostaju aktualna tema koja zahtijeva daljnju pažnju, istraživanje i regulativu kako bi se osigurala integritet finansijskog sustava i suzbilo kriminalno ponašanje.

Važno je imati na umu da postoji opasnost od pranja novca u mnogim drugim sektorima koji uključuju velike novčane transakcije, složene finansijske aranžmane ili prijenos vrijednosti. Svi sektori koji olakšavaju prikrivanje nezakonito stečenog novca predstavljaju potencijalnu prijetnju i zahtijevaju pažnju i regulativu kako bi se spriječilo pranje novca.

Prikaz po sektorima za EU;

Slika 4. Prognoza tržišta prema sektoru

Izvor: [Anti-Money Laundering Market Size, Forecast Report 2023-2032 \(gminsights.com\)](https://www.gminsights.com/reports/anti-money-laundering-market-size-forecast-report-2023-2032)
(06.06.2023.)

4.2 CYBER PRIJETNJE I IZAZOVI

Realno je očekivati kako će izazovi za AML stručnjake rasti, tome doprinose i rizici od cyber napada korištenja cloud-based uređaja, sve većeg broja beskontaktnih plaćanja, malware i ransomware emailova, sve više vrsta kripto valuta i sl.

Cyber napadi i slične prijetnje iz područja kibernetičke sigurnosti imaju značajan utjecaj na mjere protiv pranja novca (AML - Anti-Money Laundering). Ovi napadi mogu ozbiljno narušiti učinkovitost i integritet sustava borbe protiv pranja novca na nekoliko načina.

Prvo, kriminalci mogu koristiti sofisticirane tehnike hakerskih napada kako bi provalili u financijske institucije i organizacije koje su odgovorne za provođenje AML mjera. To može rezultirati krađom osjetljivih podataka, uključujući financijske informacije i identitete korisnika, što zauzvrat omogućuje kriminalcima da izbjegnu praćenje i otkrivanje njihovih aktivnosti pranja novca.

Drugo, napadi na financijsku infrastrukturu, kao što su napadi na sustave plaćanja ili banke, mogu poremetiti normalno funkcioniranje transakcijskih procesa i otežati identifikaciju sumnjivih aktivnosti. To može rezultirati smanjenom sposobnošću financijskih institucija i regulatornih tijela da pravovremeno identificiraju i spriječe pranje novca.

Treće, napadi na kripto valute, kao što su krađe digitalnih novčanika ili napadi na razmjene kripto valuta, također mogu utjecati na AML napore. Kriminalci mogu iskoristiti slabosti u sigurnosti kripto valuta kako bi prenijeli nezakonito stečena sredstva ili koristili anonimnost kripto valuta za prikrivanje tragova pranja novca.

Kako bi se suzbile ove prijetnje, financijske institucije i regulatorna tijela moraju uložiti napore u jačanje svoje kibernetičke sigurnosti. To uključuje primjenu najboljih praksi u zaštiti podataka, uspostavljanje snažnih sigurnosnih sustava i redovito provođenje testiranja ranjivosti. Također, suradnja između financijskih institucija, vladinih agencija i privatnog sektora ključna je za razmjenu informacija o kibernetičkim prijetnjama i razvoj učinkovitih obrambenih strategija.

Ukratko, kibernetički napadi imaju ozbiljan utjecaj na AML napore, ugrožavajući sigurnost financijskog sustava i olakšavajući kriminalcima pranje novca. Stoga je nužno uložiti snažne napore u jačanje kibernetičke sigurnosti i uspostaviti suradnju između svih relevantnih aktera kako bi se suzbile ove prijetnje i očuvala integritet financijskog sustava.

Slika 5. Market report

Report Coverage	Details
Base Year:	2022
Market Size in 2022:	USD 2 Billion
Forecast Period:	2023 to 2032
Forecast Period 2023 to 2032 CAGR:	17%
2032 Value Projection:	USD 13 Billion
Historical Data for:	2018 to 2022
No. of Pages:	250
Tables, Charts & Figures:	492
Segments covered:	Component, Deployment Model, Organization Size, End-user and Region
Growth Drivers:	<ul style="list-style-type: none">• Increasingly stringent penalties on non-compliance with AML regulations• Rise in revenue loss due to numerous financial frauds• Growing use of electronic and digital payment methods• Increase in the frequency of cyberattacks and frauds• Rapid surge in deployment of AI and big data analytics
Pitfalls & Challenges:	<ul style="list-style-type: none">• Higher costs involved in deployment of AML solutions• Lack of expertise and limited skillsets in AML industry

Izvor: [Anti-Money Laundering Market Size, Forecast Report 2023-2032 \(gminsights.com\)](https://www.gminsights.com/reports/anti-money-laundering-market-size-forecast-report-2023-2032)
(06.06.2023.)

5. PRIMJERI DOBRE PRAKSE U SURADNJI FINANCIJSKIH INSTITUCIJA I REGULATORNIH TIJELA

Suradnja između financijskih institucija i regulatornih tijela od ključne je važnosti u borbi protiv pranja novca. Učinkovita razmjena informacija, zajedničko djelovanje i koordinacija ključni su elementi u sprečavanju kriminalnih aktivnosti vezanih uz pranje novca.

1. Uspostava zajedničkih platformi za razmjenu informacija: Jedan od primjera dobre prakse je uspostava zajedničkih platformi za razmjenu informacija između financijskih institucija i regulatornih tijela. Ove platforme omogućuju brzu i sigurnu razmjenu podataka o sumnjivim transakcijama i identifikaciju potencijalnih slučajeva pranja novca. Na primjer, neke zemlje su

uspostavile nacionalne financijske obavještajne jedinice koje omogućuju redovitu razmjenu informacija između financijskih institucija, centralnih banaka i regulatornih tijela. Ova vrsta suradnje osigurava bolje razumijevanje rizika i brže reakcije na sumnjive aktivnosti.

2. Koordinacija nadzornih aktivnosti: Drugi primjer dobre prakse je koordinacija nadzornih aktivnosti između financijskih institucija i regulatornih tijela. Ovo uključuje zajedničke inspekcije, provjeru usklađenosti s propisima i dijeljenje najboljih praksi u borbi protiv pranja novca. Na primjer, neka regulatorna tijela redovito organiziraju radne skupine i sastanke na kojima financijske institucije i regulatori mogu razmijeniti iskustva, identificirati izazove i zajednički raditi na poboljšanju svojih praksi u borbi protiv pranja novca. Ova vrsta suradnje jača učinkovitost nadzora i osigurava dosljednu primjenu propisa.

3. Edukacija i svijest o pranju novca: Treći primjer dobre prakse je usmjeren na edukaciju i podizanje svijesti o pranju novca među financijskim institucijama i regulatornim tijelima. Obrazovanje o rizicima, identifikaciji sumnjivih transakcija i propisima o sprječavanju pranja novca ključno je za uspješnu borbu protiv ove vrste kriminala. Financijske institucije i regulatorna tijela mogu zajednički organizirati radionice, seminare i obuke kako bi osigurali da osoblje bude dobro upućeno u najnovije metode i tehnike pranja novca. Osim toga, kampanje podizanja svijesti mogu se provesti kako bi se informirali klijenti i javnost o rizicima pranja novca i njihovoj ulozi u sprječavanju ovog kriminala.

Suradnja između financijskih institucija i regulatornih tijela ključna je u borbi protiv pranja novca. Primjeri dobre prakse poput uspostave zajedničkih platformi za razmjenu informacija, koordinacije nadzornih aktivnosti i edukacije o pranju novca mogu se primijeniti u drugim zemljama i institucijama kako bi se poboljšala suradnja i učinkovitost u borbi protiv ovog kriminala. Snažna i koordinirana suradnja između financijskih institucija i regulatornih tijela ključna je za očuvanje integriteta financijskog sustava i sprječavanje zloupotrebe financijskog sustava u svrhu pranja novca.

PRIMJER 1.

FinCEN i SAR Reporting System (Sjedinjene Američke Države) U Sjedinjenim Američkim Državama, FinCEN (Financial Crimes Enforcement Network) je regulatorno tijelo koje se bavi suzbijanjem pranja novca i financiranja terorizma. FinCEN je uspostavio SAR (Suspicious

Activity Report) Reporting System, koji služi kao centralizirana platforma za prijavu sumnjivih aktivnosti financijskim institucijama.

Financijske institucije su obvezne prijaviti sumnjive aktivnosti putem SAR obrazaca, koji sadrže informacije o transakcijama koje se smatraju potencijalno pranje novca. Te informacije se zatim dijele s FinCEN-om, koji ih analizira i provodi daljnje istrage. FinCEN također dijeli te informacije s drugim regulatornim tijelima, kao što su Federalni istražni ured (FBI) i Porezna uprava (IRS), kako bi se omogućila šira suradnja u otkrivanju i suzbijanju pranja novca.

Ovaj primjer dobre prakse pokazuje kako uspostava centralizirane platforme za prijavu sumnjivih aktivnosti može poboljšati suradnju između financijskih institucija i regulatornih tijela. To omogućuje brzu i učinkovitu razmjenu informacija o sumnjivim transakcijama, što rezultira bržim reakcijama i boljim suzbijanjem pranja novca.

Ovaj pristup može biti primijenjen i u drugim zemljama i institucijama. Uspostava sličnih centraliziranih sustava za prijavu sumnjivih aktivnosti omogućuje koordinaciju i razmjenu informacija između financijskih institucija i regulatornih tijela na učinkovit način. Također pomaže u izgradnji povjerenja među sudionicima i poboljšava zajednički odgovor na pranje novca.

Važno je napomenuti da su pristupi i prakse u borbi protiv pranja novca specifični za svaku zemlju i mogu se razlikovati ovisno o regulatornom okviru i zakonodavstvu. Ipak, ovaj primjer pruža koristan model za suradnju između financijskih institucija i regulatornih tijela u otkrivanju i suzbijanju pranja novca.

PRIMJER 2.

Nizozemska banka ING Group suočila se s velikim skandalom pranja novca 2018. godine. Otkriveno je da je banka propustila primijeniti adekvatne mjere sprečavanja pranja novca i nije dovoljno pažnje posvetila praćenju sumnjivih transakcija.

Međutim, umjesto da izbjegava odgovornost, ING je odmah poduzeo korake kako bi popravio situaciju i poboljšao svoje postupke. Banka je priznala propuste i pristala platiti rekordnu kaznu od 775 milijuna eura. Također su poduzete interne promjene kako bi se osiguralo poštivanje zakonskih propisa i jačanje kontrolnih mehanizama.

ING je iz ovog iskustva izvukao važnu lekciju i posvetio se unaprjeđenju svojih procesa i sustava za sprječavanje pranja novca. Uveli su strože interne kontrole, unaprijedili praćenje transakcija i povećali ulaganja u tehnologiju koja pomaže u otkrivanju sumnjivih aktivnosti. Ovaj primjer pokazuje da je važno da banke preuzmu odgovornost za svoje propuste i poduzmu hitne mjere za poboljšanje. Suradnja između financijskih institucija i regulatornih tijela također je ključna u otkrivanju i suzbijanju pranja novca, a ovaj slučaj ING-a ističe važnost transparentnosti, odgovornosti i kontinuiranog unaprjeđenja procesa u borbi protiv ovog ozbiljnog problema.

PRIMJER 3.

Jedan od primjera dobre prakse u borbi protiv pranja novca u regiji je slučaj NLB banke u Sloveniji.

NLB banka je slovenska banka koja je prošla kroz značajne promjene i unapređenja u svom pristupu sprečavanju pranja novca. Godine 2017., Europska komisija je izdala preporuke za NLB banku kako bi poboljšala svoje politike i postupke u sprečavanju pranja novca.

Nakon toga, NLB banka je uložila značajne napore u jačanje svojih internih kontrola i usklađivanje s međunarodnim standardima. Uvela je napredne tehnološke alate za praćenje transakcija i otkrivanje sumnjivih aktivnosti. Također je pojačala svoje obuke za zaposlene kako bi ih educirala o rizicima pranja novca i kako bi ih osposobila za prepoznavanje i prijavljivanje sumnjivih transakcija.

NLB banka je također uspostavila snažnu suradnju s regulatornim tijelima, kao što je Agencija za sprečavanje pranja novca u Sloveniji, te redovito izvještava o svojim aktivnostima i postupcima za sprečavanje pranja novca.

Ovaj slučaj NLB banke pokazuje važnost proaktivnog pristupa i kontinuiranog unapređenja u borbi protiv pranja novca. Kroz snažnu suradnju s regulatornim tijelima i implementaciju naprednih tehnoloških rješenja, NLB banka je uspjela poboljšati svoje kapacitete za prepoznavanje i sprječavanje sumnjivih aktivnosti. Ovaj primjer može poslužiti kao inspiracija drugim financijskim institucijama u regiji da preuzmu slične mjere i usvoje najbolje prakse u borbi protiv pranja novca.

Primjeri dobre prakse u suradnji financijskih institucija i regulatornih tijela u borbi protiv pranja novca jasno ističu važnost zajedničkog napora i koordinacije u očuvanju integriteta financijskog sustava. Učinkovita razmjena informacija, koordinacija nadzornih aktivnosti te

edukacija i podizanje svijesti ključni su elementi uspješne strategije sprječavanja kriminalnih aktivnosti povezanih s pranjem novca.

Primjer uspostave zajedničkih platformi za razmjenu informacija, kao što je FinCEN i SAR Reporting System u Sjedinjenim Američkim Državama, pruža model kako brza i sigurna razmjena podataka može poboljšati sposobnost prepoznavanja sumnjivih aktivnosti. Ova praksa olakšava suradnju između financijskih institucija i regulatornih tijela, rezultirajući bržim reakcijama i učinkovitijim suzbijanjem pranja novca.

Nadalje, primjer NLB banke u Sloveniji ukazuje na važnost proaktivnog pristupa i kontinuiranog unapređenja. Banka je uložila značajne napore u jačanje internih kontrola, obuku zaposlenika i suradnju s regulatornim tijelima kako bi osigurala usklađenost s međunarodnim standardima i bolje prepoznala rizike pranja novca.

Važno je napomenuti da primjeri dobre prakse ne samo da ilustriraju uspješne strategije u borbi protiv pranja novca, već i potiču druge financijske institucije i regulatorna tijela da preuzmu slične mjere. Transparentnost, odgovornost i kontinuirano unapređenje procesa ključni su elementi u očuvanju integriteta financijskog sustava i sprečavanju zloupotreba financijskog sustava u svrhu pranja novca.

Suradnja između financijskih institucija i regulatornih tijela ostaje ključna u otkrivanju i suzbijanju pranja novca. Kroz primjenu najboljih praksi, možemo stvoriti sigurnije financijsko okruženje i doprinijeti globalnim naporima u borbi protiv financijskog kriminala.

6. ZAKLJUČAK

Borba protiv pranja novca predstavlja složen izazov koji se može uspješno suočiti samo kroz zajedničke napore financijskih institucija i regulatornih tijela. Analizom zakonskih okvira za sprečavanje pranja novca postaje jasno koliko su ti okviri ključni za postavljanje standarda i regulaciju obveza financijskih institucija i regulatornih tijela. Kroz te okvire osigurava se da financijske institucije provode dubinske provjere klijenata, prate transakcije i prijavljuju sumnjive aktivnosti. Međutim, sami zakoni nisu dovoljni.

Odgovornosti financijskih institucija igraju ključnu ulogu u borbi protiv pranja novca. One su zadužene za provođenje sveobuhvatnih provjera klijenata, praćenje transakcija i identifikaciju sumnjivih aktivnosti koje bi mogle ukazivati na pranje novca. U isto vrijeme, regulatorna tijela moraju osigurati da su financijske institucije u skladu s zakonima i pravilima te provoditi inspekcije i nadzor kako bi otkrili nepravilnosti i propuste. Suradnja između financijskih institucija i regulatornih tijela ključna je za postizanje zajedničkog cilja - zaustavljanje pranja novca.

Unatoč postojanju zakonskih okvira i odgovornosti, suočavamo se s brojnim izazovima u provođenju suradnje između financijskih institucija i regulatornih tijela. Nedostatak kapaciteta, neusklađenost propisa i politički pritisci mogu biti prepreke učinkovitoj borbi protiv pranja novca. Nedostatak resursa, stručnosti i nedovoljna razmjena informacija često smanjuju učinkovitost sustava. Ovi izazovi zahtijevaju zajedničke napore svih dionika kako bi se prevladali i osigurala uspješna suradnja.

Primjeri dobre prakse u suradnji između financijskih institucija i regulatornih tijela svjedoče o tome da je moguće postići napredak. Danske Bank, Deutsche Bank, HSBC, Nordea Bank i španjolska banka BBVA suočili su se s ozbiljnim skandalima vezanim uz pranje novca, ali su nakon toga poduzeli konkretne korake kako bi poboljšali svoje postupke. Poboľšanje nadzora, usklađivanje s propisima i suradnja s regulatornim tijelima bili su ključni koraci koje su poduzele ove institucije kako bi obnovile povjerenje javnosti i osigurale integritet svog poslovanja.

Povijesno gledano, pranje novca i financiranje terorizma nisu bili tako izraženi problemi, ali su postali znatno veći izazovi nakon terorističkih napada 11. rujna 2001. godine u Sjedinjenim Državama. Od tada je međunarodna zajednica uložila značajne napore kako bi povećala svijest o ovom problemu i unaprijedila regulative za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma.

Prema izvještaju Financial Action Task Force (FATF), organizacije koja je osnovana radi borbe protiv pranja novca i financiranja terorizma, procjenjuje se da se godišnje između 2% i 5% globalnog BDP-a pere preko kriminalnih aktivnosti. FATF također navodi da se terorističke organizacije oslanjaju na pranje novca kako bi prikupile sredstva za svoje aktivnosti.

Pored toga, postoje različite metode pranja novca, od kojih su neke vrlo sofisticirane i teško ih je otkriti. Na primjer, studija provedena 2019. godine u Sjedinjenim Državama pokazala je da su kriminalci kroz različite načine kupovine i prodaje nekretnina u toj zemlji oprali oko 1,6 milijardi dolara u gotovini. Ovaj primjer pokazuje koliko je teško otkriti pranje novca i financiranje terorizma te koliko je važno uspostaviti dobru suradnju između financijskih institucija i regulatornih tijela kako bi se borili protiv ovog problema.

Jedan primjer vezan uz Hrvatsku je afera Agrokor, koja je jedna od najvećih poslovnih kriza u povijesti Hrvatske. U ovoj aferi, koja se pojavila 2017. godine, osnovna optužba je bila da je koncern Agrokor, jedna od najvećih kompanija u Hrvatskoj, sustavno i tajno stvorio financijski dug koji se procjenjuje na nekoliko milijardi eura. Kao dio ovog skandala, postojala je i sumnja u pranje novca, budući da se novac s računa Agrokora prebacivao na račune drugih tvrtki unutar koncerna, te su se sumnjale u transakcije s tvrtkama povezanim s vlasnicima koncerna.

Slučaj Agrokor je izazvao veliku zabrinutost u Hrvatskoj zbog utjecaja na gospodarstvo zemlje, kao i zbog sumnje u korupciju i pranje novca. Ovaj slučaj je pokazao koliko je važna suradnja između financijskih institucija i regulatornih tijela kako bi se spriječile slične situacije u budućnosti. U ovom slučaju, relevantne agencije i tijela su djelovale zajedno kako bi spriječili daljnje širenje krize i pokušali osigurati financijsku stabilnost zemlje.

U svjetlu globalne prijetnje pranju novca i financiranju terorizma, kontinuirani naponi i ulaganja su nužni za osiguranje održivog razvoja i zaštitu integriteta financijskog sustava. Samo kroz zajedničku suradnju i angažman svih dionika možemo izgraditi sigurnije okruženje i osigurati da financijske institucije budu snažne i otporne na zloupotrebe.

Važno je shvatiti da učinkovita borba protiv pranja novca zahtijeva sinergiju između financijskih institucija i regulatornih tijela. Jasni zakonski okviri, adekvatni resursi, stručnost i razmjena informacija ključni su elementi koji osiguravaju transparentnost i integritet financijskog sustava. Primjeri dobre prakse mogu poslužiti kao inspiracija za druge zemlje i institucije u borbi protiv pranja novca. Samo kroz zajedničke napore možemo stvoriti sigurnije okruženje i osigurati održivi gospodarski razvoj.

POPIS IZVORA

1. ČLANCI

1. Balic Sanela and Matic Aleksandra, "The Importance of Cooperation Between Financial Institutions and Law Enforcement in Combating Money Laundering and Terrorism Financing" objavljeno u International Journal of Innovation and Economic Development 2021.g.
2. Wiandita Yonita, "The Importance of International Cooperation in Combating Money Laundering and Terrorist Financing" objavljeno u Journal of Business and Society 2020.g

2. INTERNET STRANICE

1. <https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/supervizija/sprecavanje-pranja-novca-i-financiranja-terorizma/> (25.05.2023.)
2. <https://www.zakon.hr/z/117/Zakon-o-sprje%C4%8Davanju-pranja-novca-i-financiranju-terorizma> (25.05.2023.)
3. <https://www.fincen.gov/index-topics-sar-activity-review-volumes-1-23> (30.05.2023)
4. https://www.hnb.hr/documents/20182/2477736/h-odgovori_SPNFT.pdf/d101aec9-e0c5-a099-c322-7d4c92d0ca34?t=1654677774924 (30.05.2023.)
5. <https://www.elibrary.imf.org/view/journals/001/2023/083/article-A001-en.xml> (30.05.2023.)
6. <https://www.gminsights.com/industry-analysis/anti-money-laundering-aml-market> (05.06.2023.)
7. <https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/ured-za-sprjecavanje-pranja-novca/143> (30.05.2023.)
8. <https://www.fatf-gafi.org/en/topics/fatf-recommendations.html> (06.06.2023.)
9. <https://www.nordlb.com/legal-notice/aml-policy> (06.06.2023.)
10. <https://www.eba.europa.eu/anti-money-laundering-and-countermeasures-financing-terrorism-supervision-improving-not-always-effective> (05.06.2023.)
11. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2022_12_151_2335.html (05.06.2023.)
12. <https://www.hgk.hr/novosti-u-podrucju-sprjecavanja-pranja-novca-i-financiranja-terorizma-u-2023> (05.06.2023.)
13. <https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/ured-za-sprjecavanje-pranja-novca/143> (02.06.2023.)

14. <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/fight-money-laundering-13-2021/hr/> (06.06.2023.)
15. <https://www.eba.europa.eu/supervisory-convergence/peer-reviews> (04.06.2023.)
16. <https://www.sec.gov/news/speech/anti-money-laundering-often-overlooked-cornerstone> (05.06.2023.)
17. <https://deloitte.wsj.com/articles/antimoney-laundering-a-new-sense-of-urgency-1378743849> (04.06.2023.)
18. <https://www.seebiz.eu/banke/pranje-novca-u-hrvatskoj-evo-sto-kaze-hnb/281043/> (04.06.2023.)
19. <https://www.reuters.com/article/us-spain-bbva-spying-idUSKCN1UO1X1> (04.06.2023.)
20. <https://www.reuters.com/article/us-nordea-bnk-moneylaundering-idUSKCN1QL11S> (04.06.2023.)
21. <https://www.theguardian.com/business/2019/apr/17/deutsche-bank-faces-action-over-20bn-russian-money-laundering-scheme> (04.06.2023.)
22. <https://www.bsi.si/en/financial-stability/banking-system-supervision/prevention-of-money-laundering-and-terrorist-financing-amlcft> (03.06.2023.)
23. https://mfin.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/sprjec_pranja_novca/Tipologije%20PN-HR.pdf (06.06.2023.)
24. https://hupis.hr/upload_data/site_files/59343865835331692636812057_nacionalna-procjena-rizika-od-pranja-novca-i-financiranja-terorizma-u-republici-hrvatskoj.pdf (06.06.2023.)

POPIS SLIKOVNIH PRIKAZA

1. Slika 1. Indeks rizika [Basel Anti-Money Laundering Index by Country - Vivid Maps.](#) (18.05.2023.)
2. Slika 2. Prikaz sudionika [mfin.gov.hr/istaknute-teme/ured-za-sprjecavanje-pranja-novca/143](#) (20.05.2023.)
3. Slika 3. Prognoza tržišta [Anti-Money Laundering Market Size, Forecast Report 2023-2032 \(gminsights.com\)](#) (05.06.2023.)
4. Slika 4. Prognoza tržišta prema sektoru [Anti-Money Laundering Market Size, Forecast Report 2023-2032 \(gminsights.com\)](#) (06.06.2023.)
5. Slika 5. Market report [Anti-Money Laundering Market Size, Forecast Report 2023-2032 \(gminsights.com\)](#) (06.06.2023.)